

Petrova, I. L. *Stratehichne upravlinnia liudskymy resursamy* [Strategic Human Resource Management]. Kyiv: KNEU, 2013.
Shershnyova, Z. Ye., and Oborska, S. V. *Stratehichne upravlinnia* [Strategic management]. Kyiv: KNEU, 2004.

Tompson, A. A, and Striklend, A. Dzh. *Strategicheskii menedzhment: kontseptsii i situatsii dlia analiza* [Strategic Management: Concepts and situations for analysis]. Moscow: Viliams, 2007.

УДК 330.142

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

© 2015 ЧИСТЯКОВА А. В.

УДК 330.142

Чистякова А. В. Організаційно-методичне забезпечення реалізації механізму управління інтелектуальною власністю підприємства в умовах економіки знань

Метою статті є розробка організаційно-методичного забезпечення реалізації механізму управління інтелектуальною власністю на підприємстві, які функціонують в умовах економіки знань. У роботі було використано метод кластерного і таксономічного аналізу, а також матричний підхід, що дозволило розподілити підприємства у площині «рівень забезпечення управління інтелектуальною власністю – рівень реалізації умов економіки знань». Запропоновано забезпечення реалізації механізму управління інтелектуальною власністю, особливістю якого є побудова матриці «рівень забезпечення управління інтелектуальною власністю на підприємстві» – «рівень реалізації умов економіки знань». Вісі матриці визначаються, з одного боку, розрахованим із застосуванням інструментарію таксономічного аналізу інтегральним показником рівня забезпечення управління інтелектуальною власністю на підприємстві, з іншого – рівнем реалізації умов економіки знань на досліджуваних підприємствах, який отримано за допомогою кластерного аналізу. Для кожного квадранта матриці розроблено рекомендації практичного характеру щодо управління інтелектуальною власністю на машинобудівних підприємствах, що дозволить поліпшити якість функціональних процесів управління та сприятиме забезпеченню конкурентоспроможності та капіталізації підприємства.

Ключові слова: об'єкти інтелектуальної власності (ОІВ), функціональні процеси управління ОІВ, рівень забезпечення управління інтелектуальною власністю, рівень реалізації умов економіки знань, квадрант матриці.

Рис.: 2. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 14.

Чистякова Анастасія Вадимівна – викладач кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки Харківського національного економічного університету ім. Семе́на Кузне́ця (пр. Леніна, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: achystiakova@yandex.ru

УДК 330.142

Чистякова А. В. Организационно-методическое обеспечение реализации механизма управления интеллектуальной собственностью предприятия в условиях экономики знаний

Целью статьи является разработка организационно-методического обеспечения реализации механизма управления интеллектуальной собственностью на предприятиях, функционирующих в условиях экономики знаний. В работе были использованы методы кластерного и таксономического анализа, а также матричный подход, что позволило распределить предприятия в плоскости «уровень обеспечения управления интеллектуальной собственностью – уровень реализации условий экономики знаний». Предложено обеспечение реализации механизма управления интеллектуальной собственностью, особенностью которого является построение матрицы «уровень обеспечения управления интеллектуальной собственностью на предприятии» – «уровень реализации условий экономики знаний». Оси матрицы определяются, с одной стороны, рассчитанным с использованием таксономического анализа интегральным показателем уровня обеспечения управления интеллектуальной собственностью на предприятии, с другой – уровнем реализации условий экономики знаний на исследуемых предприятиях, полученным с помощью кластерного анализа. Для каждого квадранта матрицы разработаны рекомендации практического характера по управлению интеллектуальной собственностью на машиностроительных предприятиях, что позволит улучшить качество функциональных процессов управления и будет способствовать обеспечению конкурентоспособности и капитализации предприятия.

Ключевые слова: объекты интеллектуальной собственности (ОИС), функциональные процессы управления ОИС, уровень обеспечения управления интеллектуальной собственностью, уровень реализации условий экономики знаний, квадрант матрицы.

Рис.: 2. **Табл.:** 3. **Библ.:** 14.

Чистякова Анастасия Вадимовна – преподаватель кафедры государственного управления, публичного администрирования и региональной экономики Харьковского национального экономического университета им. Семе́на Кузне́ця (пр. Лени́на, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: achystiakova@yandex.ru

UDC 330.142

Chystyakova A. V. Organizational-Methodical Provision of Implementing the Mechanism for Management of Intellectual Property in the Context of Knowledge-Based Economy

The article is aimed at developing the organizational-methodical provision of implementing the mechanism for management of intellectual property in the enterprises, operating in the context of knowledge-based economy. In the publication, the methods of cluster and taxonomic analysis as well as matrix approach were used, which helped to distribute enterprises in the plane of «level of the management of intellectual property – level of the implementation of conditions of knowledge-based economy». The article proposes provision of implementing the mechanism for management of intellectual property, a feature of which is building the matrix of «level of the management of intellectual property at enterprise» – «level of the implementation of conditions of knowledge-based economy». The axes of matrix are defined, on the one hand, by a calculated, using the taxonomic analysis, integrated indicator of the level of the management of intellectual property at the enterprise level, on the other hand – by the level of the implementation of conditions of knowledge-based economy in the enterprises studied, which have been obtained by means of cluster analysis. For each quadrant of matrix, useful recommendations on the management of intellectual property at machine-building enterprises have been developed, that will improve quality of the functional management processes and will help to provide both the competitiveness and the capitalization of enterprise.

Keywords: items of intellectual property (IIP), functional processes of management of IIS, level of provision of the intellectual property management, level of implementing the conditions of knowledge-based economy, quadrant of matrix.

Pic.: 2. **Table:** 3. **Bibl.:** 14.

Chystyakova Anastasiia V. – Lecturer of the Department of government control, public administration and regional economy Simon Kuznets Kharkiv National University of Economic (pr. Lenina, 9a, Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: achystiakova@yandex.ru

Аналіз теорії й практики управління вітчизняними машинобудівними підприємствами дозволив виявити недоліки в їх організації [1–4]: відсутність гнучкої й ефективної оргструктури управління; недостатня кількість менеджерів з ринковим типом мислення; відсутність чіткої стратегії розвитку системи управління, координації діяльності структурних підрозділів підприємства, системності в розробці та реалізації управлінських рішень; відсутність системного та ефективного використання новітніх технологій; неналежна мотивація праці управлінського персоналу; слабка орієнтація на формування та використання інтелектуального капіталу підприємств; низький рівень корпоративної культури, відсутність клімату соціального партнерства. У свою чергу, враховуючи те, що галузь машинобудування знаходиться в процесі формування та становлення нового типу економіки – економіки знань, особливостями розвитку промислових підприємств в умовах економіки знань є: ускладнення процесу створення нового продукту; скорочення життєвого циклу продуктів з кількох років до кількох місяців; зміна характеру конкуренції; потреба високопрофесійного персоналу.

Наведені думки свідчать про необхідність та актуальність проведення дослідження у сфері забезпечення реалізації механізму управління інтелектуальною власністю на підприємстві. Узагальнення результатів проведеного теоретико-прикладного дослідження сутності й особливостей управління інтелектуальною власністю (УІВ) на вітчизняних машинобудівних підприємствах дозволило запропонувати схему формування та впровадження забезпечення реалізації механізму УІВ, яку представлено на *рис. 1*.

На першому етапі розглядаються перспективні цілі розвитку підприємства, здійснюється їх ранжування за ступенем пріоритетності, відповідно до них формуються основні завдання, визначаються конкретні заходи та послідовність їх проведення. Визначення необхідності створення відділу з управління ІВ або залучення сторонньої організації є другим етапом у контексті забезпечення реалізації механізму УІВ і залежить від потреб, можливостей і умов кожного конкретного підприємства.

Оскільки головні та спеціальні функції УІВ взаємопов'язані, то їх доцільно об'єднати в спеціальну матрицю функціональних процесів, що, у свою чергу, дозволить, з одного боку, представити їх в єдиному вигляді, з іншого – коректно обґрунтувати відповідні інструменти для вирішення конкретних координаційних завдань (*табл. 1*).

Важливим етапом у реалізації механізму УІВ є здійснення аналізу забезпеченості підприємства ресурсами, необхідними для здійснення управління інтелектуальною власністю. Так, було проведено розрахунок інтегрального коефіцієнта, що характеризує рівень забезпечення УІВ на досліджуваних 18 машинобудівних підприємствах (*табл. 2*).

Результати аналізу дозволили визначити таке: забезпечення УІВ на більшості з досліджуваних машинобудівних підприємств за 2012–2014 рр. знаходилося на досить низькому рівні. Про це свідчать невисокі значення інтегральних коефіцієнтів забезпечення УІВ та відповідно низькі значення показників, які утворили складо-

ві, що характеризують забезпечення УІВ підприємства, серед яких було виокремлено: кадрове забезпечення, інноваційно-технологічне забезпечення, інформаційно-комунікаційне забезпечення, маркетингове забезпечення, фінансово-економічне забезпечення, організаційно-правове забезпечення. Отже, виникає необхідність розробки пріоритетних заходів, що приведуть до підвищення якості управління інтелектуальною власністю підприємства, для чого необхідно реалізувати 4 та 5 етапи схеми (див. *рис. 1*).

Враховуючи той факт, що головними рисами економіки знань є розвиток людського капіталу, інноваційна активність та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, було визначено рівень реалізації умов економіки знань на досліджуваних підприємствах за цими складовими з використанням кластерного аналізу, що дозволило виявити ступінь реалізації економіки знань на рівні підприємства та коректно обґрунтувати рекомендації щодо УІВ.

Слід акцентувати увагу на тому, що представлені умови економіки знань характеризуються певною сукупністю показників. Тому на основі науково-теоретичного узагальнення робіт відомих учених [5–12] визначено сукупність показників, які відображають розвиток людського капіталу, рівень інноваційної активності та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій на підприємстві.

З огляду на неможливість та некоректність проведення кластерного аналізу за всією сукупністю представлених показників виникає потреба в зменшенні числа ознак, що описують досліджувану область. Тому для вирішення задачі скорочення розмірності простору ознак було використано метод «центра ваги». Аналіз отриманих результатів дозволив зробити такі висновки: як показник-репрезентант у групі показників розвитку людського капіталу був виділений коефіцієнт винахідницької активності персоналу, у групі показників інноваційної активності – коефіцієнт інноваційного потенціалу підприємства, у групі показників розвитку інформаційно-комунікаційних технологій – інтегральний показник інформаційного забезпечення.

Таким чином, для отримання якісної оцінки рівня реалізації умов економіки знань на досліджуваних підприємствах здійснимо їх групування за визначеними методом «центра ваги» показниками з використанням кластерного аналізу. [13]). Кластеризація була здійснена з використанням програми STATISTICA 10 [14] за допомогою ієрархічного та неієрархічного методів. У результаті деревоподібної кластеризації утворилися відокремлені групи підприємств, а метод *k*-середніх дозволив визначити не тільки середні значення ознак за групами та рівень їх впливу на кластеризацію, але й загальні характеристики отриманих кластерів. Отже, у результаті проведення процедури кластеризації було отримано три кластери (*табл. 3*).

До *першого кластера* потрапили підприємства, у яких середнє значення коефіцієнта винахідницької активності персоналу та низьке значення інтегрального показника інформаційного забезпечення; до *другого кластера* ввійшли підприємства, що мають високе значення

коефіцієнта винахідницької активності персоналу та середнє значення інтегрального показника інформаційного забезпечення; відповідно до *третього кластера*, який характеризується найнижчим коефіцієнтом винахідницької активності персоналу та найвищим значенням інтегрального показника інформаційного забезпечення, потрапили всі інші підприємства.

Наступним етапом у запропонованій схемі формування та впровадження забезпечення реалізації механізму управління інтелектуальною власністю є побудова матриці розміщення машинобудівних підприємств у площині «рівень забезпечення управління інтелектуальною власністю – рівень реалізації умов економіки знань». Враховуючи переваги матричного методу, про-

понується застосувати матрицю для розробки та обґрунтування рекомендацій щодо управління інтелектуальною власністю на підприємстві, параметрами якої виступають отриманий у результаті кластерного аналізу рівень реалізації умов економіки знань та рівень забезпечення управління інтелектуальною власністю, який було отримано в результаті таксономічного аналізу.

У результаті розподілення досліджуваних машинобудівних підприємств у площині «рівень забезпечення управління інтелектуальною власністю – рівень реалізації умов економіки знань» отримали детальну матрицю, яка включає 9 квадрантів, кожний з яких характеризується відповідним рівнем управління інтелектуальною власністю в умовах економіки знань (рис. 2).

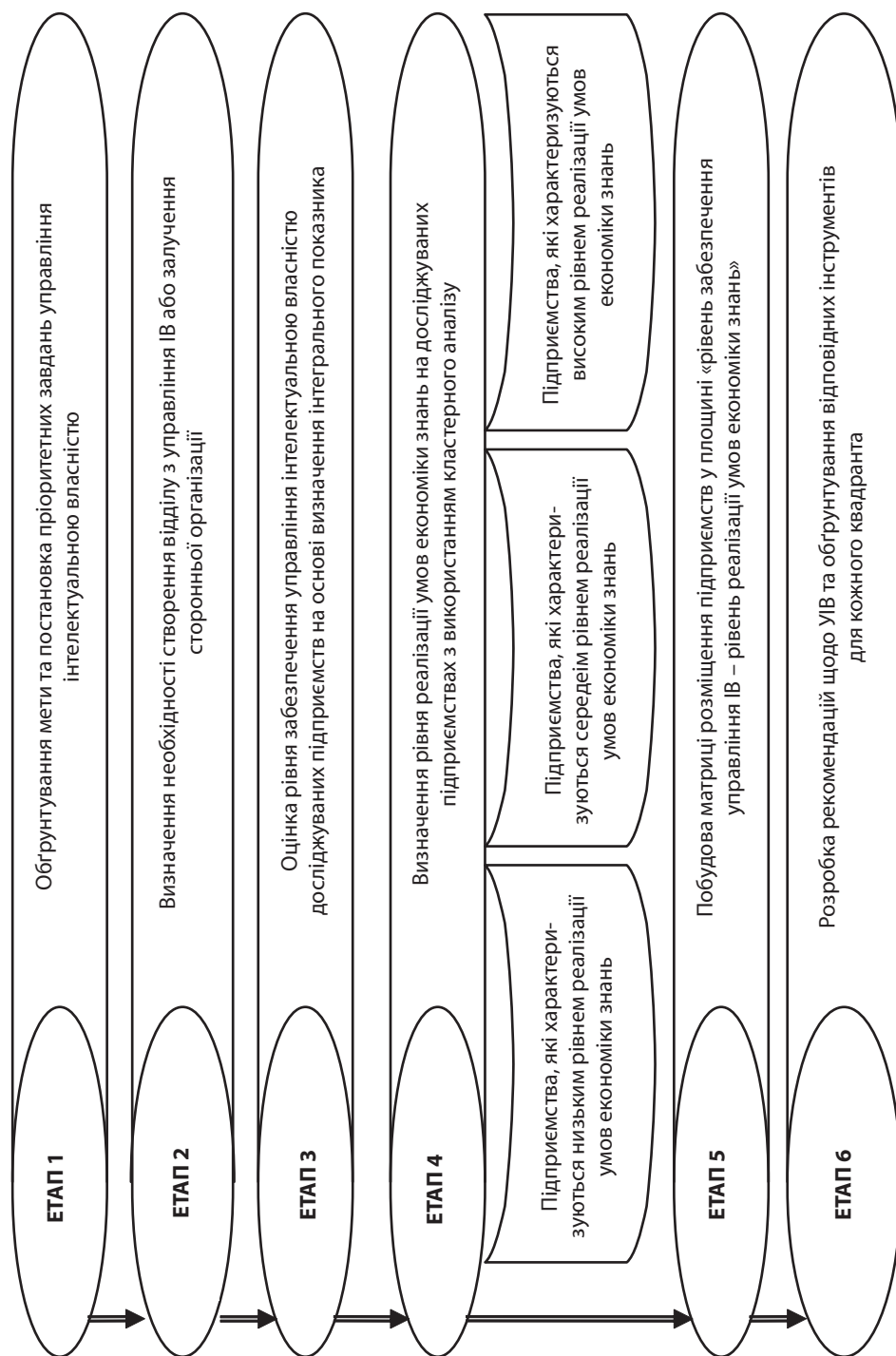

Рис. 1. Схема формування та впровадження забезпечення реалізації механізму управління інтелектуальною власністю

Матриця функціональних процесів управління інтелектуальною власністю

Функції управління		Загальні функції управління				
		Планування	Організація	Мотивація	Облік та контроль	Регулювання
Специфічні функції управління ОІВ	Формування	Визначення потреби у конкретних ОІВ. Розробка стратегії управління процесом створення та реалізації ОІВ	Формування колективу творчих працівників, створення умов для генерування ОІВ	Реалізація заходів із розвитку персоналу підприємства (навчання, підвищення кваліфікації)	Визначення системи показників по оцінці ОІВ	Визначення змін у стратегії управління процесом створення та реалізації ОІВ
		Виявлення переліку (комплексу) робіт зі створення інтелектуального продукту та кількісний аналіз кожної з них (тривалості, потреби в ресурсах)	Охорона ОІВ (отримання патенту, свідоцтва, реєстрація товарних знаків)	Підтримка та розвиток організаційної культури, спрямованої на створення ОІВ	Дотримання бюджету на створення та придбання ОІВ	Коригування переліку (комплексу) робіт зі створення інтелектуального продукту та кількісний аналіз кожної з них
		Визначення витрат на створення або придбання ОІВ	Оформлення договірних відносин (ліцензійних угод) на використання ОІВ	Використання інструментів мотивації до створення ОІВ	Здійснення статистичного обліку ОІВ та їх вартості	Внесення змін у бюджет витрат на створення або придбання ОІВ
	Використання	Визначення бізнес-процесів із залученням ОІВ	Визначення сукупності повноважень та відповідальності підрозділу із моніторингу ОІВ	Використання матеріального стимулювання за поширення використання ОІВ у роботі	Визначення ефективності створення та використання ОІВ	Установлення майбутніх потреб в ОІВ
		Розповсюдження	Моніторинг та комплекс робіт по просуванню інтелектуального продукту на ринку	Оцінка ринкової вартості ОІВ	Надання відділу з управління ОІВ статусу центру витрат та доходів	Оцінка ефективності реалізації ОІВ на ринку

Останнім етапом схеми є розробка рекомендацій щодо управління інтелектуальною власністю та обґрунтування відповідних інструментів для кожного квадранта. Враховуючи проведення попередніх етапів, було розроблено рекомендації щодо покращення УІВ на підприємстві для кожного квадранта.

Так, пріоритетними напрямками управління інтелектуальною власністю квадранта 1, до якого увійшли ПАТ «Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе», ПАТ «Дніпровський машинобудівний завод», ПАТ «Бериславський машинобудівний завод» і ПАТ «Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш», є: створення сприятливих умов для формування та використання ОІВ; стимулювання процесів формування, використання та розповсюдження ОІВ; збільшення обсягу фінансування наукових досліджень; забезпечення правової охорони ОІВ; проведення організаційно-структурних змін.

До квадранта 2 потрапили ПАТ «Автрамат», ПАТ «Харківський підшипниковий завод», ТОВ «Лозівський ковальсько-механічний завод», ПАТ «Харківський верстатобудівний завод», ПАТ «Електромашина», ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря», тому основними пріоритетами в УІВ є: стимулювання процесів формування, використання та розповсюдження ОІВ; координування темпів впровадження новітніх технологій та модернізації техніко-технологічної бази;

зниження інтенсивності плинності персоналу; стимулювання розвитку персоналу; вдосконалення економічної оцінки вартості та використання ОІВ; розробка науково-технічних і дослідно-конструкторських рішень по досягненню інноваційної ідеї.

Акцентуючи увагу на вагомому місці економіки знань в управлінні ІВ, важливим напрямом для 5-го квадранта (середній рівень) є впровадження та здійснення заходів щодо управління інноваційними процесами на підприємстві та поліпшення фінансово-економічного та інформаційно-комунікаційного забезпечення управління інтелектуальною власністю. Підприємства, що потрапили до квадрантів 4 та 6, повинні посилити розвиток інвестиційного, інноваційного та інтелектуального потенціалів та сприяти їх стимулюванню.

Головними пріоритетними напрямками УІВ для квадранта 7 повинні стати аналіз інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємства та вдосконалення основних процесів управління ІВ. Що стосується квадранта 9, то основний акцент необхідно зробити на забезпеченні надійного правового захисту ОІВ та мінімізувати протиправні дії щодо зловживання домінуючим становищем на ринку машинобудування.

Таким чином, запропоновані рекомендації не тільки сприятимуть генерації високої інноваційної активності, появи нових конкурентних переваг, але й їх упро-

Таблиця 2

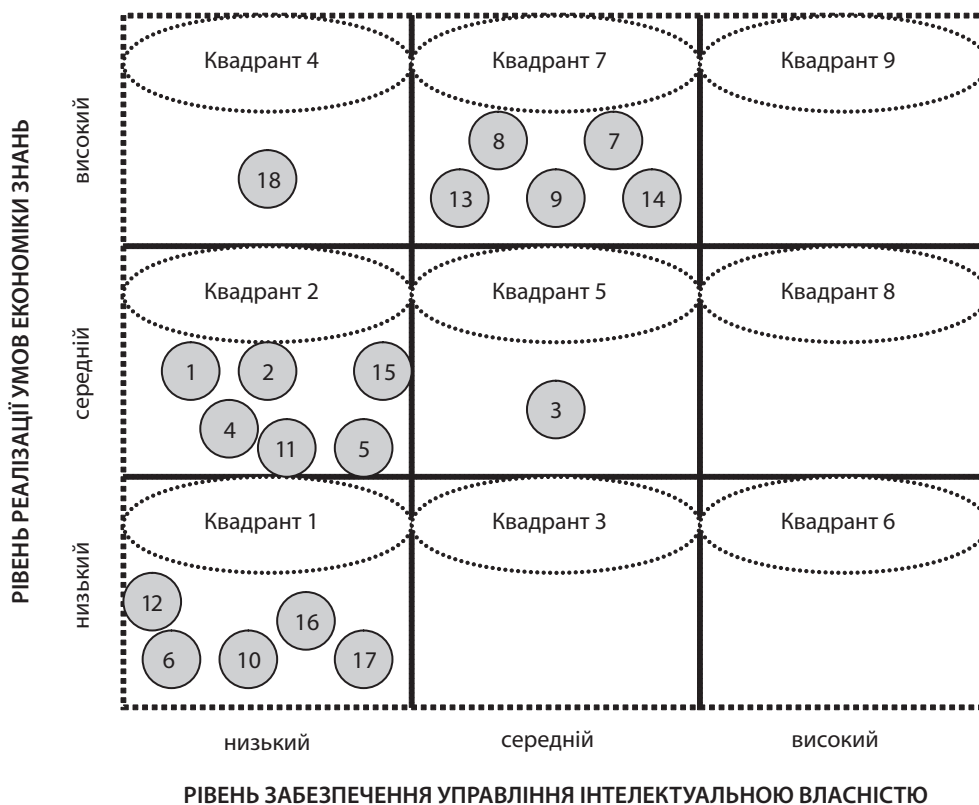
Інтегральні коефіцієнти рівня забезпечення управління інтелектуальною власністю підприємств

Рівень розвитку	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Високий	–	–	–
Середній	ПАТ «ФЕД»; ПАТ Завод «Південкабель»; ПАТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання ім. М. В. Фрунзе»; ВАТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування»; ПАТ «Полтавський турбомеханічний завод»; ВАТ «Турбоатом»	ПАТ «Завод «Південкабель»; ПАТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання ім. М. В. Фрунзе»; ВАТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування»; ПАТ «Полтавський турбомеханічний завод»; ВАТ «Турбоатом»	ПАТ «Завод «Південкабель»; ПАТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання ім. М. В. Фрунзе»; ВАТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування»; ПАТ «Полтавський турбомеханічний завод»; ВАТ «Турбоатом»
Низький	ПАТ «Автрамат»; ПАТ «Харківський підшипниковий завод»; ТОВ «Позівський ковальсько-механічний завод»; ПАТ «Харківський верстатобудівний завод»; ПАТ «Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе»; ПАТ «Дніпровський машинобудівний завод»; ПАТ «Електромашина»; ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод»; ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря»»; ПАТ «Бериславський машинобудівний завод»; ПАТ «Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш»»; ТОВ «Харківський завод підійомно-транспортного устаткування»	ПАТ «Автрамат»; ПАТ «Харківський підшипниковий завод»; ПАТ «ФЕД»; ТОВ «Позівський ковальсько-механічний завод»; ПАТ «Харківський верстатобудівний завод»; ПАТ «Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе»; ПАТ «Дніпровський машинобудівний завод»; ПАТ «Електромашина»; ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод»; ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря»»; ПАТ «Бериславський машинобудівний завод»; ПАТ «Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш»»; ТОВ «Харківський завод підійомно-транспортного устаткування»	ПАТ «Автрамат»; ПАТ «Харківський підшипниковий завод»; ПАТ «ФЕД»; ТОВ «Позівський ковальсько-механічний завод»; ПАТ «Харківський верстатобудівний завод»; ПАТ «Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе»; ПАТ «Дніпровський машинобудівний завод»; ПАТ «Електромашина»; ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод»; ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря»»; ПАТ «Бериславський машинобудівний завод»; ПАТ «Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш»»; ТОВ «Харківський завод підійомно-транспортного устаткування»

Таблиця 3

Аналіз рівня реалізації умов економіки знань на досліджуваних підприємствах за результатами кластерного аналізу

Машинобудівні підприємства		Характеристика кластера
2012 р.	2013 р.	2014 р.
<p>ПАТ «Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе»;</p> <p>ПАТ «Дніпровський машино-будівний завод»;</p> <p>ПАТ «Бериславський машино-будівний завод»;</p> <p>ПАТ «Харківський електро-технічний завод «Укрелектромаш»»</p>	<p>ПАТ «Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе»;</p> <p>ПАТ «Дніпровський машинобудівний завод»;</p> <p>ПАТ «Бериславський машино-будівний завод»;</p> <p>ПАТ «Харківський електро-технічний завод «Укрелектромаш»»</p>	<p>ПАТ «Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе»;</p> <p>ПАТ «Дніпровський машинобудівний завод»;</p> <p>ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод»;</p> <p>ПАТ «Бериславський машинобудівний завод»;</p> <p>ПАТ «Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш»»</p>
<p>ПАТ «Завод «Південкабель»»;</p> <p>ПАТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання ім. М. В. Фрунзе»;</p> <p>ВАТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський завод»; ПАТ «Турбоатом»;</p> <p>ТОВ «Харківський завод підйомно-транспортного устаткування»</p>	<p>ПАТ «Завод «Південкабель»»;</p> <p>ПАТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання ім. М. В. Фрунзе»;</p> <p>ПАТ «Полтавський турбомеханічний завод»;</p> <p>ПАТ «Турбоатом»;</p> <p>ТОВ «Харківський завод підйомно-транспортного устаткування»</p>	<p>ПАТ «Завод «Південкабель»»;</p> <p>ПАТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання ім. М. В. Фрунзе»;</p> <p>ПАТ «Полтавський турбо-механічний завод»;</p> <p>ПАТ «Турбоатом»;</p> <p>ТОВ «Харківський завод підйомно-транспортного устаткування»;</p> <p>ВАТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування»</p>
<p>ПАТ «Автрамат»;</p> <p>ПАТ «Харківський підшипниковий завод»;</p> <p>ПАТ «Харківський підшипниковий завод»;</p> <p>ТОВ «Харківський ковальсько-механічний завод»;</p> <p>ПАТ «ФЕД»;</p> <p>ТОВ «Позівський ковальсько-механічний завод»;</p> <p>ПАТ «Харківський верстатобудівний завод»;</p> <p>ПАТ «Електромашина»;</p> <p>ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод»;</p> <p>ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря»»</p>	<p>ПАТ «Автрамат»;</p> <p>ПАТ «Харківський підшипниковий завод»;</p> <p>ПАТ «ФЕД»;</p> <p>ТОВ «Позівський ковальсько-механічний завод»;</p> <p>ВАТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування»;</p> <p>ПАТ «Харківський верстатобудівний завод»;</p> <p>ПАТ «Електромашина»;</p> <p>ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод»;</p> <p>ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря»»</p>	<p>ПАТ «Автрамат»;</p> <p>ПАТ «Харківський підшипниковий завод»;</p> <p>ПАТ «ФЕД»;</p> <p>ТОВ «Позівський ковальсько-механічний завод»;</p> <p>ПАТ «Харківський верстатобудівний завод»;</p> <p>ПАТ «Електромашина»;</p> <p>ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря»»</p>

1 – ПАТ «Автрамат»; 2 – ПАТ «Харківський підшипниковий завод»; 3 – ПАТ «ФЕД»; 4 – ТОВ «Лозівський ковальсько-механічний завод»; 5 – ПАТ «Харківський верстатобудівний завод»; 6 – ПАТ «Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе»; 7 – ПАТ «Завод «Південкабель»»; 8 – ПАТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання ім. М. В. Фрунзе»; 9 – ВАТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування»; 10 – ПАТ «Дніпровський машинобудівний завод»; 11 – ПАТ «Електромашина»; 12 – ПАТ «Полтавський автоагрегатний завод»; 13 – ПАТ «Полтавський турбомеханічний завод»; 14 – ПАТ «Турбоатом»; 15 – ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря»; 16 – ПАТ «Бериславський машинобудівний завод»; 17 – ПАТ «Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш»; 18 – ТОВ «Харківський завод підійомно-транспортного устаткування».

Рис. 2. Матриця розміщення машинобудівних підприємств у площині «рівень забезпечення УІВ – рівень реалізації умов економіки знань» за 2014 р.

вадження дозволить покращити рівень забезпечення управління ІВ на машинобудівних підприємствах та підвищити їх капіталізацію. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальнодержавна цільова економічна програма розвитку промисловості на період до 2017 року [проект] / Міністерство промислової політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://industry.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=67333
2. Кіндзерський Ю. В. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку : монографія / НАН України, Ін-т екон. та прогнозування. – К. : Основа Принт, 2009. – 928 с.
3. Мельник М. В. Анализ и оценка систем управления на предприятиях / М. В. Мельник. – М. : Дека, 2005. – 136 с.
4. Фещур Р. В. Управление развитием машинобудівних підприємств / Р. В. Фещур, В. Ю. Самуляк // Менеджмент та підприємництво в Україні. – Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2008. – С. 100–109.
5. Гавкалова Н. Л. Економіка знань : формування та пріоритети розвитку / Н. Л. Гавкалова // Управління розвитком. – 2008. – № 9. – С. 4–5.
6. Колодяжная О. А. Анализ системы управления интеллектуальной собственностью в наукоемких организациях: теоретический аспект / О. А. Колодяжная [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://sociosphera.com/publication/conference/2012/132/analiz_sistemy_upravleniya_intellektualnoj_sobstvennostyu_v_naukoemkih_organizacijah_teoreticheskij_aspekt/

теоретический аспект / О. А. Колодяжная [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://sociosphera.com/publication/conference/2012/132/analiz_sistemy_upravleniya_intellektualnoj_sobstvennostyu_v_naukoemkih_organizacijah_teoreticheskij_aspekt/

7. Мельник Л. Формування економіки знань, або принципи організації майбутнього / Л. Мельник // Вісник НАН України. – 2010. – № 6. – С. 19–28.
8. Пономаренко В. С. Механізм санаційного управління підприємством: засади формування та моделі реалізації : монографія / В. С. Пономаренко / Харківський національний економічний університет. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2009. – 303 с.
9. Тищенко В. Ф. Інтегральне оцінювання рівня розвитку інформаційно-комунікаційних технологій як структурної компоненти економіки знань / В. Ф. Тищенко // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 11 (137) . – С. 227–237.
10. Устинова Л. М. Оценка интеллектуальной собственности при рыночной экономике / Л. М. Устинова. – М. : ИНИЦ Роспатента, 2001. – 124 с.
11. Ховрак І. В. Людський капітал як ключовий фактор розвитку «економіки знань» / І. В. Ховрак [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16366/1/195_Hovrak_337_338_Modern_Problems.pdf
12. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність / О. О. Ястремська. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 124 с.
13. Соловьев В. И. Введение в многомерный статистический анализ / В. И. Соловьев, В. Н. Калинина. – М., 2003. – 66 с.

14. Боровиков В. П. Популярное введение в современный анализ данных в системе STATISTICA / В. П. Боровиков. – М.: Горячая линия – Телеком, 2013. – 288 с.

Науковий керівник – Гавкалова Н. Л., доктор економічних наук, завідувачка кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця

RERERENCES

Borovikov, V. P. *Populiarnoe vvedenie v sovremennyy analiz dannykh v sisteme STATISTICA* [A popular introduction to modern data analysis system STATISTICA]. Moscow: Goriachaia liniia - Telekom, 2013.

Feshchur, R. V., and Samuliak, V. Yu. "Upravlinnia rozvytkom mashynobudivnykh pidpriemstv" [Managing the development of engineering enterprises]. In *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini*, 100-109. Lviv: Vyd-vo NU «Lvivska politehnika», 2008.

Havkalova, N. L. "Ekonomika znan : formuvannia ta priorityety rozvytku" [Knowledge Economy: the formation and development priorities]. *Upravlinnia rozvytkom*, no. 9 (2008): 4-5.

Iastremska, O. O. *Intelektualna vlasnist* [Intellectual Property]. Kharkiv: Vyd-vo KhNEU, 2013.

Kolodiaznaia, O. A. "Analiz systemy upravleniia intelektualnoy sobstvennosti v naukoemkikh organizatsiiakh: teoreticheskii aspekt" [Analysis of the system of intellectual property management in knowledge-intensive organizations: theoretical aspect]. http://sociosfera.com/publication/conference/2012/132/analiz_sistemy_upravleniya_intelektualnoj_sobstvennosti_v_naukoemkikh_organizatsiyah_teoreticheskij_aspekt/

Khovrak, I. V. "Liudskiy kapital iak kliuchoviy faktor rozvytku «ekonomiky znan»" [Human capital is a key factor in the develop-

ment of "knowledge economy"]. http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16366/1/195_Hovrak_337_338_Modern_Problems.pdf

Kindzerskiy, Yu. V. *Potentsial natsionalnoi promyslovosti: tsili ta mekhanizmy efektyvnoho rozvytku* [Potential national industry objectives and mechanisms of effective development]. Kyiv: Osnova Prynt, 2009.

Melnik, M. V. *Analiz i otsenka sistem upravleniia na predpriatiakh* [Analysis and evaluation of management systems in enterprises]. Moscow: Deka, 2005.

Melnyk, L. "Formuvannia ekonomiky znan, abo pryntsypy orhanizatsii maibutnyoho" [Formation of the knowledge economy or principles of the future]. *Visnyk NAN Ukrainy*, no. 6 (2010): 19-28.

Ponomarenko, V. S. *Mekhanizm sanatsiinoho upravlinnia pidpriemstvom: zasady formuvannia ta modeli realizatsii* [The mechanism of curative enterprise management: principles of formation and implementation models]. Kharkiv: VD «INZHEK», 2009.

Solovev, V. I., and Kalinina, V. N. *Vvedenie v mnogomernyy statisticheskii analiz* [Introduction to Multivariate Statistical Analysis]. Moscow, 2003.

Tyshchenko, V. F. "Intehralne otsiniuvannia rivnia rozvytku informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii iak strukturnoi komponenty ekonomiky znan" [Integral evaluation of the development of information and communication technologies as structural components of the knowledge economy]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 11 (137) (2012): 227-237.

Ustinova, L. M. *Otsenka intelektualnoy sobstvennosti pry rynochnoy ekonomyke* [Assessment of intellectual property in a market economy]. Moscow: INITs Rospatenta, 2001.

"Zahalnodержavna tsilyova ekonomichna prohrama rozvytku promyslovosti na period do 2017 roku [proekt]" [The targeted economic program of industrial development for the period till 2017 [project]]. Ministerstvo promyslovoi polityky Ukrainy. http://industry.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=67333